

TARTALOMJEGYZÉK

1. A másik ember megértése	11
Áttekinthető emberi világ	11
A rang és a formális viszonyok szerepe	12
A másik érdekessé válik	13
Új kommunikációs nehézségek	14
Az egyén szubjektív felértékelődése	16
Belső világunk bonyolódása	17
Az érzelmi távolság áthidalása	18
A városi létformák	21
Megértés az együttes élményekből	23
A környezet támpontjai az emberismeretben	24
Az ismerősi relációk	27
Az önfeltárás (őszinteség) jelensége	28
Segítségek, terápiák	30
Az empátia koncepciójának szerepe	33
2. Az empátia fogalmának kialakulása és fejlődéstörténete	
a modern lélektanban	34
Arisztotelész elmélete	36
A lélektan megközelítése	37
A pszichoanalízis felfogása	39
Scheler szimpátiaelmélete	47
Megértő irányzat a lélektanban és a társadalomtudományokban	49
<i>Rogers iskolája</i>	53
3. Az empátia jelensége és fogalmának tapasztalati meghatározása	61
Az empátia és más megismerési módok viszonya	66
Empátia és projekció	68
Kommunikáció és megfigyelés	70
Az empátia lélektani lényege	73
A kultúra és az együttes élmény szerepe	76
Empátia és szimpátia	79

Az érzelmi „ragály”	82
Szimpátia és szinkronicitás	84
Empátia és azonosulás	85
Az empátia szintjei	86
A fogalomhasználat néhány problémája	89
Példák az empátiás megértésre	90
4. Az empátia kommunikációs alapjai	93
A nemverbális kommunikáció	94
A kommunikáció általános modellje	97
A mimika	98
A mimikai kód kérdései	102
A tekintet	104
A vokális csatorna	106
A beszéd formai jegyei	107
A kéz mozgásai – a gesztusok	107
A proxemika	113
Érintés és szaganyagok	116
Szociokulturális kommunikációs formák, mint az emblémák	117
A metakommunikáció	120
5. Tudományos kutatások és elméletek – újabb adatok	127
A meghatározások tanulságai	127
A szinkronicitás	130
Evolúciós háttér	131
Neurobiológiai alapok	132
A tükörneuronok	135
Az én szerepe	137
Újabb nyelvészeti és kommunikációs szempontok	141
Az empátia összetevői és folyamata	145
6. Az empátia kialakulása a személyiségfejlődés során	147
A beszéd fejlődése	149
A nemverbális kommunikáció fejlődése	151
Az anya-gyermek kapcsolat és az empátia	158
Az identifikáció és az empátia	162
A „ <i>double-bind</i> ” (kettős kötés)	165
Az empátia és a társkapcsolatok	168

7. Az empátiás képesség problémái	
– az empátia személyiséglélektani feltételei	172
A gyermek és az empátia	173
Empátia a serdülőkorban	175
Az empátia és a nem	176
Az empátiát fejlesztő hatások	177
Az empátiát zavaró és gátló lélektani tényezők	184
Illúziók, önbecsapások és ezek szerepe	188
8. Az empátia jelentősége és szerepe a személyes, érzelmi kapcsolatokban	190
A kapcsolatok kulturális sémái	193
Az empátia a kapcsolatokban	195
A szavak a kapcsolatokban	199
A mai ifjúság kapcsolatai	201
A felnőttkori kapcsolatok nehézségei	202
Empátia és szexualitás	204
Empátia a szülő-gyermek kapcsolatban	207
9. Empátia a formális emberi kapcsolatokban	209
A szerepek és problémáik	211
A szervezeti konfliktusok „megoldása”	214
Az empátia felhasználása ösztönös és tudatos formában	216
Az empátia szerepe a szervezetben	220
10. Empátia a vezetésben	223
Kommunikáció mint szabályozás	225
A vezetői viselkedéshibák következményei	228
A vezetői empátia sajátossága	230
<i>Az empátia gátjai</i>	<i>232</i>
<i>Az autokratikus vezetés és az empátia</i>	<i>233</i>
<i>A demokratikus vezetés</i>	<i>234</i>
<i>A demokratikus vezetés jelentősége</i>	<i>235</i>
11. Az empátia jelentősége a pedagógiai munkában és a gyermeknevelésben	237
A szocializáció	237
Empátia a kisgyerekek nevelésében	238
Kommunikációs nehézségek felnőttek és gyerekek között	241

A szülő kommunikációs hibái és lehetőségei	242
Készségek és ismeretek a nevelésben	244
Empátia az óvodai és iskolai nevelésben	245
A jó tanár tulajdonságai	246
Az iskola szervezete	247
Az empátiát fejlesztő nevelés lehetőségei	248
Empátia az oktatásban	250
Az empátia sajátos oktatási és nevelési területeken	252
12. Az empátia az orvoslásban és a pszichológiai munkában	256
Az orvoslás hagyományos módja	256
Az orvosi tekintély problémái	258
A minősítés feladata	260
Az idült beteg viselkedése	261
A neurotikus beteg	263
<i>A neurózis megismerése</i>	<i>265</i>
Öngyilkosságveszélyek és szexuális zavarok	267
Az ápolónők tevékenysége	269
A pszichológusok munkája	270
13. Az empátia szerepe a pszichoterápiában	273
A pszichoterápia meghatározása	274
Pszichoterápiás eljárások és iskolák	277
Empátia a pszichoanalízisben	280
A Rogers-féle pszichoterápia empátia-felfogása	286
Empátia a pszichodramában és a csoportterápiában	290
Empátia egyéb pszichoterápiákban	292
14. Az empátia más felhasználási területei	295
A mélyinterjú kérdései	295
Empátia a kihallgatásban	297
<i>A hazugság és a csalás problémája</i>	<i>300</i>
Empátia a közlekedésben, a játékban, az előadásban	302
15. Az empátia mentálhigiénés szerepe és pszichopatológiája	305
A modern ember pszichológiai szükségletei	306
Az empátia mint a visszajeletés hordozója	308
Pszichopatológiai állapotok és ezek megelőzése	310

16. Az empátia és a művészetek	314
Empátia és műélvezet	315
A művészetek hatása az empátiás képességre	317
Azonosulás a színházban és a filmben	318
<i>Az azonosulás típusai</i>	320
A tömegkommunikáció és a modern művészetek mentálhigiénés jelentősége	322
17. Az empátia vizsgálata és mérése, fejlesztésének módjai és céljai	325
Empirikus vizsgálatok	325
<i>Kérdőívek, skálák</i>	327
A becslés és konszenzus	331
<i>Truax skálája és más skálamódszerek</i>	333
Az empátia fejlesztésének módszerei	335
Empátiás csoporttréning a vezetőképzésben	337
18. Az empátiás megismerés gyakorlata – epizódok és folyamatok	341
Az empátia feltételei	342
Az empátia epizódjai	344
A fantázia szerepe	346
Az önreflexivitás	349
Az empátiás megértés tartalmai	352
Az empátia „technikái”	355
Függelék	358
Irodalom	379